

ISSN 2786-5827

Електронне наукове видання

НАУКОВИЙ ВІСНИК МІЖНАРОДНОЇ АСОЦІАЦІЇ НАУКОВЦІВ.

Серія: економіка, управління, безпека, технології

SCIENTIFIC BULLETIN OF THE INTERNATIONAL ASSOCIATION OF SCIENTISTS.

Series: Economy, Management, Security, Technology

Том 3, № 1, 2024

Volume 3, Issue 1, 2024

www.man.org.ua

Наказом МОН України від 10.10.2022 р. №894 видання включено до **категорії «Б»** за спеціальностями: 051 – економіка; 072 – фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок; 073 – менеджмент; 076 – підприємництво, торгівля та біржова діяльність; 292 – міжнародні економічні відносини

DOI 10.56197/2786-5827/2024-3-1-5

УДК 336.02:330.34(082)

Свінцов Олександр Миколайович,
доктор економічних наук, професор,
Дрогобицький державний педагогічний університет ім. Івана Франка,
вул. Івана Франка, 24, м. Дрогобич, Львівська область, 82100, Україна,
email: o.m.svintsov@gmail.com,
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-6047-457X>

Квасній Зеновій Васильович,
кандидат економічних наук,
Прикарпатський інститут імені Михайла Грушевського ПрАТ “ВНЗ “МАУП”,
вул. В. Івасюка, 21, Трускавець, Львівська область, 82200, Україна
email: zenovii_kvasnii@ukr.net,
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0001-9124-1579>

Даниленко Юрій Володимирович,
аспірант ПрАТ “ВНЗ “МАУП”,
вул. Фрометівська, 2, м. Київ, 03039, Україна
email: danilenko@lankwitzer.com.ua
ORCID: <https://orcid.org/0009-0007-9789-191X>

Svintsov Oleksandr,
Doctor of Economic Sciences, Professor,
Drohobytsk State Pedagogical University named after Ivan Franko,
str. Ivana Franka, 24, Drohobych, Lviv region, 82100, Ukraine
email: o.m.svintsov@gmail.com
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-6047-457X>

Kvasnii Zenovii,
PhD in Economics,
Precarpathian Institute named after Mykhailo Hrushevsky
Private Joint-Stock Company Higher education institution “Interregional Academy of Personnel
Management”,
str. V. Ivasyuka, 21, Truskavets, Lviv region, 82200, Ukraine
email: zenovii_kvasnii@ukr.net,
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0001-9124-1579>

Danilenko Yurii,
graduate student
of Private Joint-Stock Company “Higher education institution “Interregional Academy of
Personnel Management”,
str. Frometivska, 2, Kyiv, 03039, Ukraine
email: danilenko@lankwitzer.com.ua
ORCID: <https://orcid.org/0009-0007-9789-191X>

ОСОБЛИВОСТІ ФІНАНСОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СТАЛОГО ІНВЕСТУВАННЯ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ В УКРАЇНІ

FEATURES OF THE FINANCIAL SECURITY OF SUSTAINABLE INVESTMENT OF TERRITORIAL COMMUNITIES UNDER THE CONDITIONS OF MARITAL STATE IN UKRAINE

Вступ. В статті розглянуто нові можливості для розвитку територіальних громад і необхідність фінансового забезпечення сталого інвестування, спрямованих на задоволення потреб конкретної територіальної громади. Умови воєнного стану в Україні доводять, що життєздатність територіальних громад в найбільшій мірі залежить від економічного аспекту, зокрема, належного фінансового інвестування. У цьому зв'язку доцільним є дослідження особливостей фінансового забезпечення сталого інвестування територіальних громад в нинішніх умовах України.

Матеріали та методи. Авторами було використано наукові публікації українських та зарубіжних науковців, власні дослідження та наукові здобутки. Під час проведення дослідження використано економіко-статистичні методи для виявлення особливостей фінансового забезпечення територіальних громад, які спрямовані на забезпечення економічної ефективності, соціальної відповідальності та екологічної сталості, метод порівняння для оцінки стану територіальних громад, монографічний метод для збору і узагальнення інформації про інструменти фінансового забезпечення сталого інвестування територіальних громад в нинішніх умовах воєнного стану в Україні, метод аналізу і синтезу для вивчення літературних джерел і формулювання висновків та пропозицій, а також метод системного підходу для врахування всіх взаємопов'язаних факторів, які впливають на розв'язання проблеми.

Результати і обговорення. Акцентовано увагу на тому, що введення військового стану в Україні з лютого 2022 року істотно змінило умови життєдіяльності суспільства загалом, вплинуло на подальший розвиток територій, що утворюють місцеві територіальні громади. Обґрунтовано, що ця обстановка породжує нові виклики та завдання для територіальних громад, наголошуючи на необхідності знаходження шляхів адаптації до нових умов, розробки ефективних фінансових стратегій розвитку та забезпечення економічної стійкості. Доведено, що реалізація конкретних проектів та економічних ініціатив, спрямованих на підтримку та розвиток територій, набуває особливого значення. Обґрунтовано, що фінансове забезпечення територіальних громад та місцевих бюджетів вимагає комплексного підходу, який враховує різноманітні джерела фінансування та сприяє сталому інвестуванню в регіони.

У статті наголошено, що в контексті подальшого розвитку територіальних громад важливо активно працювати над залученням фінансових інвестицій, розвитком підприємництва, підтримкою соціальних програм та ініціатив.

Висновки. Під фінансовим забезпеченням сталого інвестування територіальних громад розуміємо забезпечення необхідних фінансових ресурсів для функціонування та розвитку місцевих громад в межах певної території. Це важливий аспект децентралізації та розвитку самоврядування, який передбачає перехід влади та відповідальності на рівень місцевих урядових структур. Сформульовано конкретні пропозиції щодо фінансового

забезпечення сталого інвестування територіальних громад в нинішніх умовах воєнного стану в Україні.

Ключові слова: фінансове забезпечення, умови воєнного часу, територіальні громади, стале інвестування.

Introduction. The article examines new opportunities for the development of territorial communities and the need for financial support for sustainable investment aimed at meeting the needs of a specific territorial community. The conditions of martial law in Ukraine prove that the viability of territorial communities largely depends on the economic aspect, in particular, proper financial investment. In this connection, it is appropriate to study the peculiarities of financial support for sustainable investment of territorial communities in the current conditions of Ukraine.

Materials and methods. The authors used scientific publications of Ukrainian and foreign scientists, their own research and scientific achievements. During the research, economic and statistical methods were used to identify the features of the financial provision of territorial communities, which are aimed at ensuring economic efficiency, social responsibility and environmental sustainability, a comparison method for assessing the state of territorial communities, a monographic method for collecting and summarizing information on the instruments of financial provision of sustainable investment of territorial communities in the current conditions of martial law in Ukraine, the method of analysis and synthesis for the study of literary sources and the formulation of conclusions and proposals, as well as the method of a systematic approach for taking into account all interrelated factors that affect the solution of the problem.

Results and discussion. Emphasis is placed on the fact that the introduction of martial law in Ukraine from February 2022 significantly changed the conditions of life of society in general, influenced the further development of the territories forming local territorial communities. It is substantiated that this situation creates new challenges and tasks for territorial communities, emphasizing the need to find ways to adapt to new conditions, develop effective financial development strategies and ensure economic stability. It has been proven that the implementation of specific projects and economic initiatives aimed at the support and development of territories acquires special importance. It is substantiated that the financial provision of territorial communities and local budgets requires an integrated approach that takes into account various sources of financing and promotes sustainable investment in regions.

The article emphasizes that in the context of the further development of territorial communities, it is important to actively work on attracting financial investments, developing entrepreneurship, and supporting social programs and initiatives.

Conclusions. By financial support for sustainable investment of territorial communities, we understand the provision of necessary financial resources for the functioning and development of local communities within a certain territory. This is an important aspect of decentralization and the development of self-government, which involves the transfer of power and responsibility to the level of local government structures. Specific proposals regarding the financial support of sustainable investment of territorial communities in the current conditions of martial law in Ukraine are formulated.

Keywords: financial support, wartime conditions, territorial communities, sustainable investment.

JEL Classification: H50, H56, R50, E22, O16.

Вступ. Фінансове забезпечення сталого інвестування територіальних громад в Україні є важливим аспектом розвитку місцевого самоврядування та забезпечення сталого економічного зростання на регіональному рівні. Головним джерелом фінансування територіальних громад є місцеві бюджети. Збільшення доходів місцевих бюджетів може бути досягнуто шляхом розвитку місцевих підприємств, збільшення податкових

надходжень та раціонального використання ресурсів (Ramskyi, 2021; Wehrle, 2016; Zakharin, 2022; Возняк, 2017; Дуб, 2019; Польова, 2022; Сенищ, 2022; Сірик, 2017).

Держава може надавати субвенції та дотації територіальним громадам для реалізації конкретних інфраструктурних проєктів та програм. Це може включати будівництво шкіл, доріг, лікувальних закладів та інших об'єктів. Розвиток бізнес-середовища, створення сприятливих умов для підприємництва та залучення інвестицій може значно збільшити фінансові ресурси громад. Це може бути досягнуто шляхом спрощення бюрократичних процедур, надання податкових пільг та інших заходів.

Створення фондів регіонального розвитку на рівні областей чи регіонів може слугувати додатковим джерелом фінансування для проєктів територіальних громад. Залучення міжнародних фондів та організацій, а також співпраця з іншими територіальними громадами чи регіонами, може допомогти отримати фінансову підтримку та обмін досвідом. Залучення інвестицій у проєкти, спрямовані на збереження навколишнього середовища та розвиток відновлювальних джерел енергії, може стати джерелом фінансування, а також сприяти сталому розвитку.

Умови війни значно впливають на всі ланки економіки територіальних громад, від виробництва до споживання. Загальний успіх сталого інвестування територіальних громад в Україні вимагає комплексного підходу, включаючи сприяння розвитку місцевої економіки, підвищення ефективності управління та залучення різноманітних джерел фінансування. У цьому зв'язку доцільним є дослідження наслідків впливу війни на стан фінансового забезпечення сталого інвестування територіальних громад України.

Матеріали та методи. В наукових працях розглянуто сутнісні ознаки і зміст четвертої промислової революції як рушійної сили розвитку світової економіки та економіки України (Цубов, 2015). Значний вплив це спричинило і на створення та функціонування територіальних громад. Проте сьогодні Україна переживає випробування, що важко передати звичайними словами. Наша країна, наші населені пункти і наші громадяни активно вступають у боротьбу з російською агресією за право на свободу, за можливість жити вільно та демократично, за наше право на незалежність (Ступницький, 2023). Науковці наголошують, що наразі збитки в Україні від початку війни перевищили 135 мільярдів доларів США. (World Bank, 2023). Аналіз показує, що найбільш постраждалими є такі сектори, як житло, транспорт, енергетика, торгівля та промисловість. Війна призвела до вимушених зупинок в економічній діяльності та виробництві в багатьох територіальних громадах, спричинивши додаткові витрати та збитки приблизно на 290 мільярдів доларів США. Протягом 2022 року економіка України скоротилася на 29,2 відсотка, а рівень бідності зріс з 5,5 відсотків до 24,1 відсотка, виходячи з межі бідності у 6,85 доларів США на особу в день. (World Bank, 2023)

Метою статті є аналіз інструментів фінансового забезпечення територіальних громад в Україні і дослідження особливостей фінансового забезпечення сталого інвестування в умовах воєнного стану.

Нами було використано наукові публікації українських та зарубіжних науковців, власні дослідження та наукові здобутки. Під час проведення дослідження використовувались економіко-статистичні методи для виявлення особливостей фінансового забезпечення територіальних громад, які спрямовані на забезпечення економічної ефективності, соціальної відповідальності та екологічної сталості, метод порівняння для оцінки стану територіальних громад, монографічний метод для збору і узагальнення інформації про інструменти фінансового забезпечення сталого інвестування територіальних громад в нинішніх умовах воєнного стану в Україні, метод аналізу і синтезу для вивчення літературних джерел і формулювання висновків та пропозицій, а також метод системного підходу для врахування всіх взаємопов'язаних факторів, які впливають на розв'язання проблеми.

Результати і обговорення. Нами обґрунтовано наслідки впливу війни на стан фінансового забезпечення сталого інвестування територіальних громад України. Для активізації переходу економіки України в умовах воєнного стану на стійку модель

розвитку критично важливим є мобілізувати значний обсяг ресурсів для фінансування необхідних інвестицій у територіальні громади. Це можливо здійснити через активне залучення міжнародної фінансової системи, яка відіграє ключову роль у створенні стійких економічних основ.

Вітчизняна практика в нинішніх умовах воєнного стану показує, що економічний спад та потреба у витраті коштів на забезпечення обороноздатності країни змушують територіальні громади активно розглядати можливості подолання критичної ситуації у виконанні бюджетів.

Фінансове забезпечення сталого інвестування територіальних громад – це забезпечення необхідних фінансових ресурсів для функціонування та розвитку місцевих громад в межах певної території. Це важливий аспект децентралізації та розвитку самоврядування, який передбачає перехід влади та відповідальності на рівень місцевих урядових структур. Основною формою фінансового забезпечення територіальних громад залишається бюджетне фінансування, від якості якого залежить рівень їх економічного та соціального розвитку

Місцеві бюджети – це основне джерело фінансування для територіальних громад. Вони формуються на основі податків, зборів та інших доходів, які надходять на місцевий рівень. Для фінансового забезпечення можуть бути використані такі інструменти:

- Місцеві податки та збори;
- Гранти та субсидії від центрального уряду;
- Партнерства з приватним сектором;
- Міжнародні фонди та проекти;
- Ефективне управління фінансами;
- Розвиток місцевого підприємництва;
- Фінансова грамотність та участь громади:

Збільшення обсягу місцевих податків та зборів може стати джерелом фінансування для місцевих бюджетів. Це може включати податки на нерухомість, податки на прибуток від підприємств та інші місцеві податки. Залучення фінансової підтримки від центрального уряду у формі грантів та субсидій може сприяти сталому розвитку місцевих громад. Ці кошти можуть бути спрямовані на інфраструктурні проекти, освіту, охорону здоров'я та інші соціальні і економічні ініціативи. Залучення інвестицій з приватного сектору може бути важливим елементом фінансування. Укладання партнерських угод з приватними компаніями для реалізації інфраструктурних та інших проектів може забезпечити необхідні ресурси. Залучення коштів з міжнародних фондів та участь у міжнародних проектах може стати важливим джерелом фінансування для територіальних громад.

Важливо вдосконалювати системи управління фінансами на місцевому рівні для ефективного використання ресурсів. Це включає в себе впровадження ефективних бюджетних процесів, моніторинг та оцінку результативності витрат.

Сприяння розвитку місцевого бізнесу та підприємництва може збільшити податкові надходження та забезпечити нові робочі місця. Залучення громади до процесу планування бюджету та підвищення рівня фінансової грамотності може сприяти більш ефективному використанню ресурсів та підтримці сталого розвитку.

Серед інших доходів об'єднаних територіальних громад у чинному законодавстві запропоновано цільові та добровільні внески підприємств, установ, організацій і громадян до місцевих фондів охорони навколишнього природного середовища; надходження з інших цільових фондів¹.

Фінансове забезпечення територіальних громад та місцевих бюджетів вимагає комплексного підходу, який враховує різноманітні джерела фінансування та сприяє сталому інвестуванню в регіони.

---

¹ URL: <https://www.ukrstat.gov.ua/> (дата звернення: 30.01.2024).

Міжбюджетні відносини – це фінансові відносини між різними рівнями влади, зокрема між центральним та місцевими владами. Це може включати фінансування з центрального бюджету, гранти, субвенції та інші форми підтримки.

Проекти та інвестиції – це фінансування проектів розвитку та інфраструктурних інвестицій, які спрямовані на поліпшення умов життя та економічний розвиток територіальних громад.

Податкова політика включає визначення податкових ставок, зборів та інших фінансових інструментів на місцевому рівні для забезпечення сталого фінансового розвитку.

Маркович Г. зауважує, що радам об'єднаних територіальних громад дозволяється здійснювати, як місцеві, так і зовнішні місцеві запозичення до бюджетів, в тому числі шляхом отримання кредитів (позик) від міжнародних фінансових організацій². Ефективне використання ресурсів передбачає оптимізацію витрат та ефективне використання фінансових ресурсів для досягнення стратегічних цілей громади.

Науковці наголошують, що основною тенденцією трансформації бюджетного процесу є підвищення стійкості бюджетної системи та збільшення самодостатності місцевих бюджетів. Саме це дозволило територіальним громадам витримати кризовий період війни, спричинений агресією російських злочинних дегенеративних елементів. Значне зниження податкових надходжень та загальна зміна фінансових потоків в національній економіці, а також спад економічної активності, які відбулися з початком війни, суттєво вплинули на динаміку фінансового забезпечення як державного, так і місцевих бюджетів, зокрема – бюджетів територіальних громад. (Коробчук, 2023).

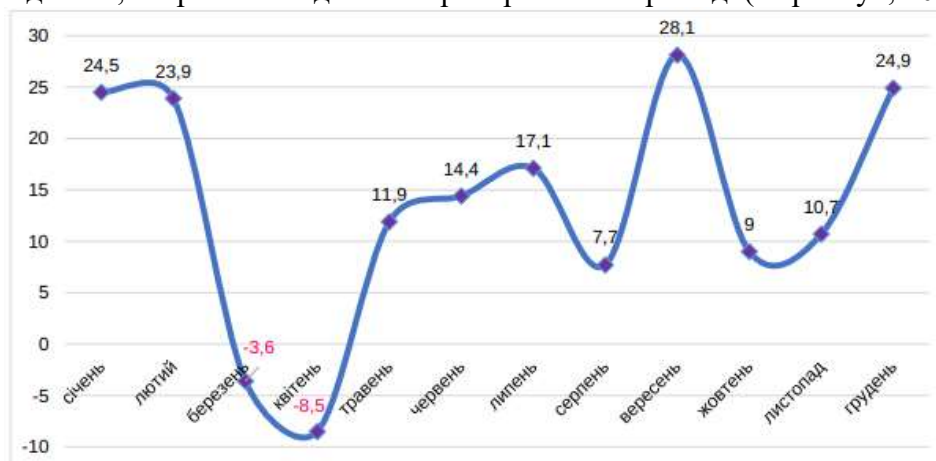

Рис. Динаміка фінансових надходжень загального фонду місцевих бюджетів України за 2022 рік, % місяць до місяця попереднього року

Джерело: Державна служба статистики України

Науковці зауважують, що “створення сприятливого інвестиційного клімату, розвиток малих і середніх підприємств, стимулювання робочих місць і забезпечення доходів громадян – це основні фактори, які допоможуть територіальним громадам забезпечити фінансову стійкість”. (Пітюлич, 2023) Фінансове забезпечення територіальних громад відіграє важливу роль у створенні сприятливих умов для розвитку громадянського суспільства, підвищення якості послуг та забезпеченні сталого економічного зростання на місцевому рівні.

Фінансове забезпечення сталого інвестування характеризується особливостями, які спрямовані на забезпечення економічної ефективності, соціальної відповідальності та екологічної сталості. В нинішніх умовах в Україні при фінансовому забезпеченні сталого інвестування необхідно враховувати:

² URL: <http://decentralization.gov.ua/news/item/id/3958> (дата звернення: 27.01.2024).

– Екологічні стандарти, які включають екологічні критерії під час вибору інвестиційних об'єктів і забезпечення того, що проекти та компанії, в які вкладається капітал, дотримуються відповідних екологічних стандартів.

– Соціальну відповідальність, яка базується на проведенні соціального аудиту компаній перед інвестуванням. Важливим в цьому аспекті є й врахування питань праці та прав людини при виборі інвестиційних об'єктів.

– Етичні інвестиції, тобто віддавання переваги інвестиціям в компанії, які дотримуються високих стандартів етики та корпоративної відповідальності.

– Довгострокові перспективи, що базуються на твердженні, що в рахування довгострокових перспектив та впливу інвестицій на економіку, суспільство та навколишнє середовище.

– Імпакт-інвестиції – фокус на інвестиціях, спрямованих на вирішення соціальних або екологічних проблем.

– Сталі доходи передбачають врахування ризиків та доходів на довгий термін при плануванні інвестицій.

– Транспарентність, як умова забезпечення високого рівня прозорості щодо використання інвестиційного капіталу та яким чином компанії дотримуються принципів сталості.

Під сталим інвестуванням розуміємо процес належного врахування екологічних, соціальних та управлінських аспектів (ESG) під час прийняття інвестиційних рішень у фінансовому секторі. Завдяки йому можна збільшити кількість і обсяги довгострокових інвестицій у стійку господарську діяльність.

Основні принципи фінансового забезпечення сталого інвестування територіальних громад в умовах воєнного стану:

– Створення резервів безпеки: важливо мати фінансові резерви, які можна використовувати у випадку виникнення екстрених ситуацій, таких як воєнний стан. Громадам слід формувати резервні фонди, які можна використовувати для надання допомоги населенню, відновлення інфраструктури та інших стратегічних заходів.

– Диверсифікація джерел фінансування: залежність від обмеженого джерела фінансування може збільшити ризики. Територіальним громадам слід розглядати різноманітні джерела фінансування, такі як дотації з центрального бюджету, місцеві податки, інвестиції від приватних секторів та гранти від міжнародних організацій.

– Розробка ефективних проектів інфраструктури: інвестування в інфраструктуру може покращити життя населення і створити умови для економічного відновлення. Громадам слід розробляти проекти, які сприяють сталому розвитку та забезпечують покращення життєвого рівня.

– Залучення міжнародної допомоги: в умовах воєнного стану міжнародна допомога може стати важливим джерелом фінансування. Важливо розвивати міжнародні партнерства та залучати допомогу від міжнародних фондів та організацій.

– Формування партнерств з приватним сектором: залучення приватного сектору може сприяти інвестуванню в економіку та інфраструктуру. Громадам слід активно взаємодіяти з приватними підприємствами та залучати їх до спільних ініціатив.

– Підтримка малого та середнього бізнесу: заохочення розвитку малого та середнього бізнесу може допомогти в створенні нових робочих місць і сприяти економічному відновленню.

Науковці зазначають, що “Аналіз розвитку місцевих бюджетів у часові періоди до та після початку реформування місцевого самоврядування теж дозволило констатувати певну тенденцію – низький рівень фінансової та економічної спроможності на локальному рівні передовсім в результаті значної подрібненості адміністративно-територіальних одиниць базового рівня, що і стало основною причиною укрупнення територіальних громад”. (Квасній, 2021) Проте важливо враховувати, що кожна територіальна громада може мати свої власні особливості та умови, тому стратегії фінансового забезпечення слід

адаптувати до конкретного контексту. Сучасні підходи до управління фінансовими цілями територіальних громад представлено в наукових працях Грицька Р.Ю. (Hrytsko, 2022).

Фінансове забезпечення сталого інвестування вимагає комплексного підходу, щоб забезпечити гармонію між економічним, соціальним та екологічним вимірами інвестицій.

Війна має значний вплив на фінансове забезпечення та можливості сталого інвестування територіальних громад. Можливими можуть бути наступні наслідки:

- Економічний спад, спричинений тим, що військові конфлікти призводять до руйнувань і знижень інфраструктури, втрати людських ресурсів та знищення економічних підприємств. Це призводить до спаду економіки регіону та загальної зниження фінансового забезпечення.

- Збільшення боргового навантаження, зумовлене тим, що Уряд може змушено брати позики або випускати державні облігації для фінансування військових дій та відновлення після війни. Це може призвести до значного збільшення боргового навантаження, що вплине на фінансову стабільність та спроможність інвестувати в розвиток.

- Зниження інвестицій, що є наслідком невизначеності та ризиків, що призводить до зменшення інтересу інвесторів в регіоні. Підприємства можуть стримуватися від розширення та інвестицій через нестабільну ситуацію.

- Зменшення податкових надходжень: Зниження економічної активності та припинення діяльності підприємств призводить до зменшення податкових надходжень в бюджет. Це обмежує фінансові ресурси, які доступні для розвитку територіальних громад.

- Зростання соціальних витрат, як наслідок того, що у період війни збільшується потреба у фінансових ресурсах для соціальних програм та підтримки тих, хто постраждав від конфлікту. Це також може вплинути на бюджет і зростання витрат.

- Руйнування інфраструктури, як наслідок воєнних дій, що вимагатиме великих інвестицій для відновлення. Це створює додатковий фінансовий тиск на територіальні громади.

- Втрата робочих місць та зниження доходів населення внаслідок зниження економічної активності та збільшення безробіття. Це також може вплинути на споживчі можливості та соціальний клімат.

Для активізації переходу економіки України в умовах воєнного стану на стійку модель розвитку є критично важливим мобілізувати значний обсяг ресурсів для фінансування необхідних інвестицій у територіальні громади. Це можливо здійснити через активне залучення міжнародної фінансової системи, яка відіграє ключову роль у створенні стійких економічних основ.

Міжнародна фінансова система повинна впроваджувати стандартизовані та прозорі принципи сталого фінансування. Це включає в себе забезпечення ефективного розподілу коштів на діяльність, сприятливу для людей та навколишнього середовища. Для досягнення цієї мети, важливо враховувати соціальні та екологічні аспекти при прийнятті рішень про виділення коштів.

Однією з ключових стратегій може бути сприяння інвестиціям у проекти, спрямовані на підвищення ефективності енергозабезпечення, розвиток відновлювальних джерел енергії, та зменшення викидів шкідливих речовин. Крім того, фінансування соціальних програм та інфраструктурних проектів може сприяти сталому розвитку та підвищенню якості життя населення.

Необхідно також активно впроваджувати механізми моніторингу та оцінки результативності фінансових інвестицій, щоб забезпечити прозорість та відповідальність. Розвиток партнерських відносин між урядом, бізнес-сектором та громадянським суспільством також може сприяти ефективному використанню ресурсів та досягненню спільних цілей.

Висновки. Внаслідок військових дій відбулося загальне зниження фінансової спроможності територіальних громад. В цьому контексті важливо розробити стратегію управління, яка має на меті:

- збільшення податкових надходжень територіальних громад;
- активне привертання додаткових інвестицій від суб'єктів господарювання для стимулювання економічного розвитку територій;
- підвищення ефективності використання бюджетних коштів, включаючи реалізацію проектів, необхідних для забезпечення сталого розвитку територіальних громад.

Врахування аспектів сталого розвитку у фінансових стратегіях не тільки сприяє збалансованому економічному зростанню, але й забезпечує довгострокову стійкість та відповідальність перед сучасним суспільством та майбутніми поколіннями.

Таким чином, війна має потужний вплив на фінансове становище та можливості інвестування територіальних громад, зменшуючи їхні можливості для сталого розвитку. Однак після закінчення конфлікту і відновлення стабільності можливі покращення у фінансовій ситуації.

Список використаних джерел.

1. Цубов Л. В., Квасній Л. Г., Щербан О. Я. Драйвери глобальних промислових змін у контексті поведінкової економіки. *Соціально-економічні проблеми сучасного періоду України*: зб. наук. пр. 2019. 1(135). 15-17. URL: <https://doi.org/10.36818/2071-4653-2019-1-3>.
2. Ramskyi A. Ways to Overcome Poverty and Income Inequality in the Context of New Global Challenges: the Most Important Conclusions for Ukraine. *Comparative Economic Research. Central and Eastern Europe*. 2021. 24(3). 53–73. URL: <https://doi.org/10.18778/1508-2008.24.21>
3. Wehrle F., Pohl J. Investment Policies Related to National Security: A Survey of Country Practices. *OECD Working Papers on International Investment*. 2016. No. 02, OECD Publishing, Paris. URL: <https://doi.org/10.1787/5jlwrrf038nx-en>.
4. Zakharin S., Romanovska N., Venger V., Ramskyi A., Chyzhevskaya M. Stimulating financing innovative activity. *Social Development and Security*. 2022. 12(4). 56-70. URL: <https://doi.org/10.33445/sds.2022.12.4.6>
5. Возняк Г. В. Особливості міжбюджетних відносин в контексті досягнення фінансової спроможності територіальних громад. *Світ фінансів*. 2017. Вип. 2(51). С. 17–28. URL: <https://doi.org/10.35774/sf2017.02.017>
6. Дуб А. Р. Фінансові механізми державної підтримки соціально-економічного розвитку об'єднаних територіальних громад в умовах децентралізації. *Проблеми економіки*. 2019. № 1 (39). С. 52–58. URL: <https://doi.org/10.32983/2222-0712-2019-1-52-58>
7. Польова О. Л. Міжбюджетні відносини як інструмент механізму розвитку територіальних громад. *Економіка та суспільство*. 2022. № 39. URL: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-39-37>
8. Сенищ, П., Фугело, П. Фінансово-бюджетна підтримка соціально-економічного розвитку територіальних громад в умовах війни. *Економіка та суспільство*. 2022. № 39. URL: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-39-89>
9. Сірик З. О., Жук П. В. Інвестиційний потенціал територіальних громад: суть поняття та питання управління. *Регіональна економіка*. 2017. № 2. С. 16–22.
10. Ступницький О. І., Швець І. Ю. Відновлення України: фінансові ресурси і інструменти відбудови та розвитку територіальних громад. *Українська школа міжнародного інноваційного підприємництва, права і комунікації*. Київ, 2023.
11. World Bank; Government of Ukraine; European Union; United Nations. Ukraine Rapid Damage and Needs Assessment: February 2022 – February 2023 (English). Washington, D.C.: World Bank Group. URL: <http://documents.worldbank.org/> (дата звернення: 20.01.2024).

12. Коробчук Т. І. Подзізей О. О. Фінансове забезпечення відновлення конкурентоспроможності об'єднаних територіальних громад. *Економіка і суспільство*. Випуск 48. 2023. URL: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-48-11>

13. Пітюлич М. М., Крупка А. Я., Мінкович В.Т., Чакій О.І. Детермінанти розвитку та їх вплив на фінансову стійкість територіальних громад. *Регіональна економіка*. 2023. №1.

14. Квасній О. Р., Квасній З. В. Забезпечення податкової спроможності об'єднаних територіальних громад в умовах фінансової децентралізації. *Розвиток територіальних громад: правові, економічні та соціальні аспекти*: Матеріали Міжнар. наук.-практ. конф., 23-24 червня 2021 р., Миколаїв. Миколаїв: МНАУ, 2021. 70-72.

15. Hrytsko R., Kvasnii L., Shulzhyk Y. Modern approaches to the management of the financial objectives of the territorial community. *Středoevropský věstník pro vědu a výzkum*. 2022. №10. URL: http://czvestnic.info/ojs/index.php/cz_ojs/article/view. (дата звернення: 07.02.2024).

References.

1. Tsubov, L. V., Kvasnii, L. H. and Shcherban, O. Ya. (2019), “Drivers of global industrial change in the context of behavioral economics”, *Sotsialno-ekonomichni problemy suchasnoho periodu Ukrainy*, 1(135), 15-17. URL: <https://doi.org/10.36818/2071-4653-2019-1-3>.

2. Ramskyi, A. (2021). Ways to Overcome Poverty and Income Inequality in the Context of New Global Challenges: the Most Important Conclusions for Ukraine. *Comparative Economic Research. Central and Eastern Europe*, 24(3), 53–73. URL: <https://doi.org/10.18778/1508-2008.24.21>

3. Wehrle, F. and Pohl, J. (2016), Investment Policies Related to National Security: A Survey of Country Practices, OECD Working Papers on International Investment, No. 02, OECD Publishing, Paris. URL: <https://doi.org/10.1787/5jlwrrf038nx-en>.

4. Zakharin, S., Romanovska, N., Venger, V., Ramskyi, A. and Chyzhevskaya, M. (2022), Stimulating financing innovative activity, *Social Development and Security*, 12(4), 56-70. URL: <https://doi.org/10.33445/sds.2022.12.4.6>

5. Voznyak, H. (2017), “Features of intergovernmental relations in the context of achieving the financial capacity of territorial communities”, *Svit finansiv*, 2(51), 17–28. URL: <https://doi.org/10.35774/sf2017.02.017>

6. Dub, A. R. (2019), “Financial mechanisms of state support for the socio-economic development of united territorial communities in conditions of decentralization”, *Problemy ekonomiky*, No. 1 (39), P. 52–58. URL: <https://doi.org/10.32983/2222-0712-2019-1-52-58>

7. Polova, O. (2022), “Interbudgetary relations as an instrument of the mechanism of territorial community development”, *Economy and Society*, (39). URL: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-39-37>

8. Senishch, P. and Fugelo, P. (2022), “Financial and budgetary support of the socio-economic development of territorial communities in the conditions of war”, *Ekonomika ta suspilstvo*, vol. 39. URL: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-39-89>

9. Siryk, Z. O., Zhuk, P. V. (2017), “Investment potential of territorial communities: the essence of the concept and issues of management”, *Rehional'na ekonomika*, 2, 16–22.

10. Stupnytskyi, O. I. and Shvets, I.Iu. (2023), “Restoration of Ukraine: financial resources and tools for reconstruction and development of territorial communities”. *Ukrainska shkola mizhnarodnoho innovatsiinoho pidpriemnytstva, prava i komunikatsii*. Kyiv, 2023.

11. World Bank; Government of Ukraine; European Union; United Nations (2023) Ukraine Rapid Damage and Needs Assessment: February 2022 - February 2023 (English). Washington, D.C.: World Bank Group. URL: <http://documents.worldbank.org/>.

12. Korobchuk, T. I. and Podzizei, O. O. (2023), “Financial support for restoring the competitiveness of united territorial communities”, *Ekonomika i suspilstvo*. Issue 48.

13. Pitiulych, M. M., Krupka, A. Ia., Minkovych, V. T., Chakii, O. I. (2023), “Determinants of development and their influence on the financial stability of territorial communities”, *Rehionalna ekonomika*, 1.

14. Kvasnii, O.R. and Kvasnii, Z.V. (2021), “Ensuring the tax capacity of united territorial communities in the conditions of financial decentralization”, *Rozvytok terytorialnykh hromad: pravovi, ekonomichni ta sotsialni aspekty*: Materialy Mizhnar. nauk.-prakt. konf., 23-24 chervnia 2021 r., Mykolaiv. Mykolaiv: MNAU, 70-72.

15. Hrytsko, R., Kvasnii, L., Shulzhyk Y. (2022), “Modern approaches to the management of the financial objectives of the territorial community”, *Středoevropský věstník pro vědu a výzkum*, 10. URL: http://czvestnic.info/ojs/index.php/cz_ojs/article/view.

Стаття надійшла до редакції 09.02.2024

Рецензовано 16.02.2024

Опубліковано 28.02.2024